

23.10.2023

Julkinen

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

LiV@eduskunta.fi

Lausunto asiassa HE 24/2023 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta

Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy (jäljempänä Fintraffic) kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi asiassa.

Kansallisesta esteettömyystietopalvelusta

Fintraffic pitää kannatettavana nyt käsiteltävää esitystä, jossa rautatieasemien esteettömyystietoja kerätään yhteen ja keskitettyyn kansalliseen esteettömyystietopalveluun, josta tiedot välitetään eteenpäin ERA:n ERSAD-tietokantaan.

Tulevaisuudessa Fintraffic näkisi toivottavana, että rautatieasemien ohella myös muiden EU:n matkustajanoikeusasetuksissa tarkoitettujen lento-, meri- ja sisävesiliikenteen ja linja-autoliikenteen asemien, terminaalien ja satamien infrastruktuurin ja rakennetun ympäristön esteettömyystiedot kerättäisiin yhteen ja samaan kansalliseen esteettömyystietopalveluun.

Käytännön toteutuksesta

Käytännön toteutuksen osalta Fintrafficilla on kyvykkyys ja resurssit toteuttaa PRM-YTE-asetuksen 7 artiklan mukainen kansallinen esteettömyysinventari.

Sen sijaan rautatieasemien esteettömyystietojen pitäminen ajan tasalla ei liene mahdollista ilman asemanhaltijoiden aktiivisia toimia. Nyt käsillä oleva hallituksen esitys lähtee siitä, että Fintraffic kerää olemassa olevia tietoja avoimista rajapinnoista ja vie tiedot kansalliseen tietopalveluun. Tarvittaessa Fintraffic tekisi myös käyntejä rautatieasemille puuttuvien tietojen keräämiseksi sekä toteuttaisi järjestelmäsovelluksen, jota kautta asemien esteettömyystietoja tai niissä tapahtuvia muutoksia voisi vapaaehtoisesti ilmoittaa. Pitkällä tähtäimellä tarkasteltuna Fintraffic ei näe tällaista toimintamallia järkevänä eikä kustannustehokkaana.

Fintraffic näkee tarpeellisena, että asemanhaltijoille asetettaisiin lailla velvollisuus toimittaa rautatieasemien esteettömyystiedot kansalliseen

23.10.2023

Julkinen

esteettömyystietokantaan sekä huolehtia tietojen oikeellisuudesta ja ajantasaisuudesta.

Liikenteen palveluista annetun lain 150 a §:n (voimaan 1.2.2023; sovelletaan 28.6.2025 lähtien) mukaan EU:n matkustajanoikeusasetuksien mukaisten asemien, terminaalien ja satamien ylläpitäjien on kunkin omalta osaltaan tarjottava hallussaan olevat tiedot mm. liikennepalveluja ympäröivän infrastruktuurin ja rakennetun ympäristön esteettömyydestä sähköisesti verkkosivuilla ja mobiilisovelluksissa.

Fintrafficin näkemyksen mukaan samassa lainkohdassa voisi olla järkevää velvoittaa asemien, terminaalien ja satamien ylläpitäjät toimittamaan esteettömyystiedot myös kansalliseen esteettömyyspalveluun.

Vastuuviranomainen

Hallituksen esityksen mukaan liikenteen palveluista annettuun lakiin lisättäisiin uusi 154 a §, jossa säädettäisiin Liikenne- ja viestintäviraston vastaamasta esteettömyystietopalvelusta sekä oikeudesta hankkia tietopalvelu Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy:ltä.

Julkisen hallintotehtävän siirrosta tehtäisiin liikenteen palveluista annetun lain 213 §:n mukainen sopimus. Lainkohdan mukaan Liikenne- ja viestintävirasto toimisi rekisterinpitäjänä ja palveluntarjoaja viranomaista avustavassa roolissa henkilötietojen käsittelijänä (viittaus tietosuoja-asetuksen 28 artiklaan).

Fintrafficin näkemyksen mukaan vastaavasti Liikenne- ja viestintävirasto vastaisi myös digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annetun lain ja julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain velvoitteista Fintrafficin toimiessa viranomaista avustavassa roolissa. Kyse on lähtökohtaisesti Liikenne- ja viestintäviraston vastuulla olevasta viranomaisen digitaalisesta palvelusta sekä tietokantaan kertyvästä viranomaisen asiakirjasta/tietoaineistosta. Hallituksen esityksen mukaisesti Liikenne- ja viestintävirastolle ei jäisi mitään esteettömyystietopalvelua tai tiedon toimittamista koskevia operatiivisia järjestelmävastuita, mutta Fintrafficin näkemyksen mukaan tiedonhallintaan ja tietoturvaan liittyvät vastuut eivät - pykäläehdotuksen sanamuotoa tulkitsemalla – tulisi siirretyksi Fintrafficille.

Fintraffic on aikaisemmin antamassaan lausunnossa sekä jo aikaisempien lainsäädäntöhankkeiden yhteydessä korostanut tarvetta selkeyttää viranomaisen ja julkista hallintotehtävää hoitavan tahon vastuunjakoa tilanteessa, jossa digitaalisten palveluiden tuottaminen ja ylläpitäminen siirretään julkisena hallintotehtävänä muulle kuin viranomaiselle hoidettavaksi.

23.10.2023

Julkinen

Fintrafficin tuottamat liikenteen tietopalvelut/ekosysteempipalvelut

Fintraffic tuottaa ja ylläpitää tässä lakiehdotuksessa käsitellyn rautatieasemien esteettömyystietopalvelun lisäksi erilaisia lainsäädäntöön perustuvia digitaalisia tietopalveluja (mm. MMTIS, dronerekisterin käyttöliittymä, EMSW, eFTI) *viranomaisia avustavana tehtävänä*. Oikeus disponoida ja määrätä tiedosta, samoin kuin vastuu tiedonhallinnasta ja tietoturvallisuudesta kuuluu vastuuviranomaiselle. Fintraffic tuottaa palvelua vastuuviranomaisen ohjauksessa ja valvonnassa.

Fintrafficilla olisi halukkuus ja kyvykyys ottaa itsenäisempi rooli kansallisessa liikenteen tietopalveluita koskevassa kokonaisuudessa. Tämä kuitenkin edellyttäisi, että tehtävä annettaisiin Fintrafficille *itsenäisellä toimivaltuudella* hoidettavaksi kaikkine lakisääteisine vastuineen. Lakiin perustuva mandaatti selkeyttäisi eri viranomaisten ja Fintrafficin välistä tehtävä- ja vastuujakoa.

Lisäksi kansallisen liikenteen tietopalvelun puitteissa tuotettavien digitaalisten palveluiden määrittäminen selkeyttäisi Fintrafficin lakiin perustuvia tehtäviä, jolloin muut kaupallisin ehdoin tuotettavat palvelut olisi mahdollista eriyttää julkisesta hallintotehtävästä. Fintraffic näkee tämän merkityksellisenä oman toimintansa kilpailuoikeudellisen arvioinnin näkökulmasta.

Lopuksi

Fintraffic ei näe estettä hallituksen esityksessä esitetyn lakiehdotuksen etenemiselle.

Fintraffic kuitenkin toivoo, että kansallista liikenteen tietopalvelua ja velvoittavaan EU lainsäädäntöön perustuvia nykyisiä ja tulevia tietopalveluita ja tiedonvälityspalveluita tarkasteltaisiin sirpalemaisen lainsäädännön sijaan suurempana liikenteen tietopalvelua koskevana kokonaisuutena.

Ystävällisin terveisin

Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy

Korvenoja Riikka
Senior Legal Counsel